

Opinie: “Landbouwers worden geofferd voor een plantje dat toch niet blijvend terugkomt.”

Opinie

Vorige week was er in de commissie voor Leefmilieu en Natuur van het Vlaams Parlement een gedachtewisseling met intendant Frank Smeets over het actieplan rond de stikstofreductie in de maatwerkgebieden. “Wij hebben met stijgende verbazing geluisterd”, schrijven de landbouwers uit het Turnhouts Vennengebied in een opiniestuk. “We stellen ons de vraag of de politici in de commissie werkelijk beseffen waarover dit debat gaat en wat er op het spel staat.”

🕒 26 MEI 2026

Lees meer over:
stikstof

We luisterden met stijgende verbazing naar [de recente gedachtewisseling in het Vlaams Parlement](#). Niet omdat wij de ernst van het dossier onderschatten. Integendeel: wij staan ermee op en gaan ermee slapen. We hebben dan ook iets wat de commissieleden, de intendant en de natuurorganisaties niet hebben: *skin in the game* (persoonlijk risico lopen, red.). Onze bedrijven, ons levenswerk, onze gezinnen, alles staat op het spel. Wie zijn bedrijf mag behouden, wie moet stoppen, wie mag investeren en wie niet: dat wordt beslist in verslagen zoals dat van de intendant. En net daarom is het zo pijnlijk om vast te stellen dat de concrete, onderbouwde argumenten die wij herhaaldelijk hebben aangedragen, in zijn verslag niet teruggevonden worden.

Beleid op basis van wensdenken

Laten we even stilstaan bij wat hier eigenlijk gevraagd wordt. Om habitatype 3110, de zogenaamde waterlobelia, terug in goede staat te brengen, moet de bodem "uitgehongerd" worden. Geen bemesting, geen nutriëntenrijke wateraanvoer, geen activiteit. Een terugkeer naar een volledig arme grond. Jaar na jaar, perceel na perceel, bedrijf na bedrijf. Dat is het plan.

Maar VITO heeft het lang geleden al berekend en bevestigd. Zelfs als heel Vlaanderen morgen op slot gaat, als de veestapel volledig verdwijnt, als de industrie stilvalt, als de lucht- en zeehavens dichtgaan,... Dan nog is in alle realistische scenario's de achtergronddepositie vanuit het buitenland alleen al voldoende om de kritische depositiewaarde voor habitatype 3110 te overschrijden. Feit is dat de overheersende westzuidwestelijke wind stikstof naar het Turnhouts Vennengebied blaast vanuit Brussel, Zaventem, de Antwerpse en de Zeebrugse haven. Dat is geen mening van boeren. Dat is wetenschap, gepubliceerd door VITO en erkend door de vorige intendant Piet Vanthemsche in zijn rapport van oktober 2022. Maar dit staat niet in het verslag van de huidige intendant Frank Smeets. Waarom niet?

“ Er is een voortdurende aanvoer van nutriënten en watervogels spelen daarin een niet te onderschatten rol. Zonder een structurele oplossing hiervoor is elke herstel poging gedoemd te mislukken

Stuurgroep Turnhouts Vennengebied

De ganzen vreten het plantje op voor jullie

En laten we even aannemen, bij wijze van hypothese, dat het toch zou lukken. Dat de bodem na verdrijving van de landbouw en na uithongering opnieuw arm genoeg zou zijn. Dat de waterlobelia opnieuw weelderig zou tieren langs de venoevers. Dan landt er een zwerm ganzen... De intendant weet dit zelf ook. Omdat hun uitwerpselen voor eutrofiëring zorgen, beschrijft hij in zijn verslag de aanpak van zomerganzen als een absolute prioriteit, met brede consensus bij alle betrokkenen.

Hij wil daar snel mee aan de slag. Goed. Maar de intendant erkent in datzelfde verslag ook dat eerdere herstelmaatregelen voor habitatype 3110 in het Turnhouts Vennengebied slechts tijdelijk effect hadden. Het habitatype herstelde zich aanvankelijk gedeeltelijk, maar verviel nadien opnieuw in een ongunstige toestand. Daarvoor is de voortdurende aanvoer van nutriënten verantwoordelijk en watervogels spelen daarin een niet te onderschatten rol. Maar bovenal, zij vreten de waterlobelia binnen de kortste keren tot op de wortel kaal. Zonder een structurele oplossing voor die druk van herbivoren is elke herstel poging gedoemd te mislukken. De politiek zou zich moeten afvragen of zij die moeizame en kostelijke cyclus eendeloos wil blijven herhalen.

nieuws

Tegen eind dit jaar duidelijkheid over exacte natuurdoelen in Turnhouts Vennengebied

26 MEI 2026

“ Wanneer kan worden aangetoond dat bepaalde doelstellingen niet redelijkerwijs realiseerbaar zijn, biedt het Europese kader de mogelijkheid om die doelen te herzien of over te dragen

Stuurgroep Turnhouts Vennengebied

De weg die nu moet gevolgd worden

Wij vragen geen vrijstelling van verantwoordelijkheid. Wij begrijpen dat er een Europese verplichting bestaat. Maar de Natura 2000-richtlijnen zijn geen doodvonnis zonder beroepsmogelijkheid. Ze voorzien in een Europese procedure voor gebieden en soorten waarvoor de doelstellingen aantoonbaar onhaalbaar zijn door externe, niet-beïnvloedbare omstandigheden. Wanneer niet redelijkerwijs kan worden aangetoond dat bepaalde doelstellingen realiseerbaar zijn, biedt het Europese kader de mogelijkheid om die doelen te herzien of over te dragen. Andere EU-landen hebben dit reeds succesvol voorgedaan, zelfs ook voor habitat 3110. Die weg moet nu bewandeld worden, in overleg met de Europese Commissie, maar met de vastberadenheid die dit dossier verdient.

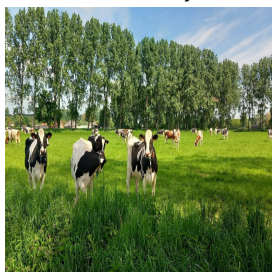
De wetenschappelijke onderbouwing daarvoor is ijzersterk: een onoverkomelijke buitenlandse én binnenlandse achtergronddepositie die in alle realistische scenario's de kritische depositiewaarde overschrijdt, de impact van klimaatverandering op droogvallende vennen die habitatype 3110 structureel bedreigt, aanhoudende 'herbivoriëdruk' door trekvogels die elke regeneratie tenietdoet, en aantoonbaar gewijzigde ecologische omstandigheden ten opzichte van het moment van de oorspronkelijke aanwijzing. Het zijn geen noodargumenten van wanhopige boeren. Het zijn wetenschappelijk gedocumenteerde feiten.

700 hectare die niemand telt

Tijdens de gedachtewisseling stelde de intendant ook voor om extra budget te vragen voor grondaankopen en het recht van voorkoop van de VLM in te zetten over het hele SBZ-gebied, zelfs met agrarische bestemming. Alsof er een schreeuwend tekort is aan grond voor de natuur. Maar op basis van de officiële ANB-beheergegevens die wij als Stuurgroep Vennengebied analyseerden, hebben natuurorganisaties in ons gebied al 2.000 hectare in beheer. Voor alle Natura 2000-doelen samen heeft men 1.300 hectare nodig. Er is dus al een overschot van 700 hectare beschikbaar voor grondruil. Er is geen nood aan een extra grondenbank. Er is geen nood aan extra budget. Er is geen nood aan het voorkooprecht. Die 700 hectare kan morgen ingezet worden om actieve landbouwers elders grond te geven. Ook dit staat niet in het verslag.

Het is die piste die nu gevolgd moet worden. Niet omdat wij de natuur niet genegen zijn. Maar omdat we weigeren nog langer economische én psychische schade op te lopen voor doelen waarvan bij voorbaat geweten is dat ze niet haalbaar zijn. Wij zijn de eersten die dreigen alles te verliezen, voor nul resultaat. Het wordt tijd dat de politiek dat onder ogen ziet.

Met dit opiniestuk willen de auteurs, de Stuurgroep Turnhouts Vennengebied, een bijdrage leveren aan het maatschappelijk debat. De auteurs schrijven in eigen naam en is verantwoordelijk voor de inhoud van de tekst.

Uitgelicht

Vlaanderen en Nederland vernieuwen samen meetrichtlijnen voor emissies uit veestallen

nieuws

Nederland en Vlaanderen hebben samen verbeterde en uitgebreidere meetmethoden vastgelegd voor emissies uit veestallen. “De nieuwe richtlijnen op basis van de recentste wetensc...

🕒 10 MEI 2026

[Lees meer](#)

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

[f](https://www.facebook.com/vilt.nieuws/) screenreader.visit us on our facebook page: <https://www.facebook.com/vilt.nieuws/>

[in](https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/) screenreader.visit us on our linkedin page: <https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/>

[@](https://www.instagram.com/vilt.nieuws) screenreader.visit us on our instagram page: <https://www.instagram.com/vilt.nieuws>

[X](https://x.com/vilt_nieuws) screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws

[butterfly](https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social) screenreader.visit us on our bluesky page: <https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social>

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |

[Privacy policy](#)

[Copyright](#)

[Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#)

Webdesign by Who Owns The Zebra